

บทที่ 4

ข้อบกพร่องของประโยคความซ้อนในงานเขียนระดับทางการของนักศึกษา

การศึกษาข้อบกพร่องของประโยคความซ้อนในงานเขียนระดับทางการของนักศึกษามีความสำคัญและจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาใช้ภาษาในงานเขียนระดับทางการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาข้อบกพร่องในประโยคความซ้อนพบว่า ประโยคความซ้อน 1 ประโยค มีความบกพร่องหลายด้าน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

“ศิลปะคือความสะเทือนอารมณ์ ซึ่งความสะเทือนอารมณ์ก็คือสิ่งที่
เป็นสากลของวรรณคดี”

ประโยคนี้นี้มีข้อบกพร่องด้านผิดไวยากรณ์และการใช้คำเชื่อม คือ ใช้คำนามซ้ำกับคำนามที่เป็นหน่วยหลัก คือ ความสะเทือนอารมณ์ ซึ่งผิดไวยากรณ์ โดยใช้คำเชื่อม “ซึ่ง” นำหน้าประโยคขยาย ดังที่ นววรรณ พันธุเมธา (2527 : 141) กล่าวไว้ว่า ประโยคขยายที่ใช้จำกัดความหมายเป็นประโยคไม่สมบูรณ์ หากคำนามซึ่งซ้ำกับคำนามที่เป็นหน่วยหลักปรากฏอยู่ด้วยประโยคจะผิดไวยากรณ์ นอกจากนี้ยังมีข้อบกพร่องด้านเนื้อความ คือ “ความสะเทือนอารมณ์ก็คือสิ่งที่ เป็นสากลของวรรณคดี” สื่อความไม่ชัดเจน เนื่องจากข้อความไม่เป็นเหตุเป็นผลกัน กล่าวคือ ความสะเทือนอารมณ์ไม่ใช่สิ่งที่ เป็นสากลของวรรณคดี แต่เป็นลักษณะสากลของมนุษย์

เห็นได้ว่า ประโยคความซ้อนข้างต้นมีข้อบกพร่องด้านผิดไวยากรณ์ และด้านเนื้อความ ซึ่งทำให้การสื่อสารไร้ประสิทธิภาพ ดังนั้นการศึกษาข้อบกพร่องของประโยคความซ้อนในงานวิจัยนี้จึงจำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อบกพร่องด้านการเรียบเรียงประโยค ข้อข้อบกพร่องด้านการใช้ประโยคขยาย และข้อบกพร่องด้านเนื้อความ

จากการศึกษาประโยคความซ้อนในงานเขียนระดับทางการของนักศึกษาพบว่า มีประโยคความซ้อนที่มีข้อบกพร่อง ดังนี้

ข้อบกพร่องด้านการเรียบเรียงประโยค

การศึกษาข้อบกพร่องของประโยคความซ้อนจะพิจารณาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหลักกับประโยคขยาย การใช้คำเชื่อมนำหน้าประโยคขยาย รวมทั้งพิจารณาส่วนประกอบของประโยคว่าครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ สื่อความหมายได้ชัดเจนเพียงใด

ลักษณะการเรียบเรียงประโยคความซ้อนในงานเขียนระดับทางการของนักศึกษาพบว่า มีข้อบกพร่อง 2 ลักษณะ คือ ใช้ประโยคเยิ่นเย้อและผิดไวยากรณ์ และการขาดหน่วยประโยค ดังนี้

1. ประโยคเยิ่นเย้อและผิดไวยากรณ์

ข้อบกพร่องของประโยคความซ้อนด้านประโยคเยิ่นเย้อและผิดไวยากรณ์เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร ส่งผลให้การสื่อสารไร้ประสิทธิภาพ ดังที่ ดวงมน จิตรจำนงค์ (2547 : 30-32) กล่าวไว้ว่า ประโยคเยิ่นเย้อ คือประโยคที่มีการซ้ำคำและข้อความ จนประโยคยาวหรือมีส่วนเกินโดยไม่จำเป็น และไม่สื่อความ ส่วนประโยคที่ผิดโครงสร้าง คือ ข้อความไม่เป็นประโยค เช่น ขาดภาคประธาน จึงสื่อไม่ได้ว่าใครเป็นผู้กระทำ บางข้อความมีคำที่ไม่จำเป็นอยู่ด้วย จึงเป็นประโยคที่เยิ่นเย้อและผิดโครงสร้าง

จากการศึกษาการเขียนประโยคความซ้อนระดับทางการของนักศึกษาพบว่า มีการใช้คำซ้ำกันทำให้ประโยคเยิ่นเย้อและผิดไวยากรณ์ มีดังนี้

ประโยคที่ 1

“ผู้เขียนสื่อสร้างความฉงนสงสัยของฮวงที่เกิดขึ้นกับพฤติกรรมของนกที่เกิดขึ้นกับต้นหญ้าเทวดามักจะวนเวียนเฝ้าจิกกินต้นหญ้าเทวดา”

ประโยคนี้มีประโยคขยายที่ไม่จำเป็นต้องมีและซ้ำกัน คือ ที่เกิดขึ้น ขยายความฉงนสงสัยของฮวง และ พฤติกรรมของนก ใช้นามวลี ต้นหญ้าเทวดา ซ้ำ 2 ครั้ง เห็นได้ว่า ประโยคนี้ไม่ได้เรียบเรียงความคิดก่อนเขียน จัดเป็นประโยคเยิ่นเย้อ เมื่อพูดถึง พฤติกรรมของนกที่เกิดขึ้นกับต้นหญ้าเทวดา ก็ยังสื่อไม่ได้ว่าพฤติกรรมนั้นคืออะไร ต่อมาใช้ประโยคความเดียวโดยละประธานว่า มักจะวนเวียนเฝ้าจิกกินต้นหญ้าเทวดา แต่ก็ต้องซ้ำ ต้นหญ้าเทวดา อีก นอกจากนี้ยังใช้คำซ้อนโดยไม่จำเป็นคือคำกริยา สื่อ กับ สร้าง หากตัดคำหนึ่งออกก็ไม่เสียความส่วนคำว่า ฉงน กับ สงสัย สื่อความหมายเดียวกัน ควรเลือกใช้คำใดคำหนึ่ง ควรเขียนประโยคให้ไต่ใจความกระชับและชัดเจน โดยเลือกใช้คำเชื่อม ซึ่ง นำประโยคขยายในหน่วยนาม อาจแก้ไขเป็น “ผู้เขียนสื่อความสงสัยของฮวงต่อพฤติกรรมของนก ซึ่งมักจะวนเวียนเฝ้าจิกกินต้นหญ้าเทวดา”

ประโยคที่ 2

“แนวคิดสำคัญของเรื่องที่ดำเนินไป อาจเป็นการยากที่จะจับความคิดสำคัญของเรื่องดังกล่าว ซึ่งบางครั้งความคิดสำคัญของเรื่องก็ปรากฏแยกออกมาจากเรื่อง”

ประโยคนี้มีกริยาวิเศษณ์ “อาจเป็นการยากที่จะจับ” ผู้เขียนแปลงคำกริยาแสดงสภาพยาก เป็นคำนาม การยาก จึงต้องใช้กริยาวิเศษณ์ อาจเป็น แต่ยังใช้หน่วยประธานไม่เข้าประเด็นหรือหากจะจัดเป็นกรอบความคิดที่วางไว้ก่อน ก็มีประโยคขยาย ที่ดำเนินไป ซึ่งไม่เข้ากัน ควรแก้เป็นประโยคความเดียวว่า “ผู้อ่านอาจจะจับความคิดสำคัญของเรื่องได้ยาก” ส่วนประโยคขยายที่ต่อท้ายต้องตัดออกเพราะไม่เห็นว่ายขยายหน่วยประโยคใด

ประโยคที่ 3

“ความคิดของนกกระจอก ผู้วิจารณ์คิดว่านกกระจอกคิดว่าหญาเทวดาเป็นเพียงแค่ต้นหญ้าธรรมดา ๆ ต้นหนึ่งมันจะจิกไปให้ลูกนกของมัน”

หากคิดว่า ความคิดของนกกระจอก เป็นกรอบความคิดของข้อความนี้ ควรเขียนให้กระชับว่า “ในความคิดของนกกระจอกหญาเทวดาเป็นเพียงแค่ต้นหญ้าธรรมดา ๆ ต้นหนึ่งมันจะจิกไปให้ลูกนกของมัน” แต่ถ้าจะกล่าวถึงผู้วิจารณ์ด้วย ควรกล่าวว่า “ผู้วิจารณ์เห็นว่า ในความคิดของนกกระจอกหญาเทวดาเป็นเพียงแค่ต้นหญ้าธรรมดา ๆ ต้นหนึ่งที่มันจะจิกไปให้ลูกของมัน”

ประโยคที่ 4

“ข้าพเจ้าว่ามันยากที่จะเข้าใจสิ่งที่ผู้สร้างต้องการสื่อออกมา”

ประโยคนี้ผูกประโยคขยายคือ “มันยากที่จะเข้าใจสิ่งที่ผู้สร้างต้องการสื่อออกมา” ประโยคนี้ได้รับอิทธิพลภาษาอังกฤษคือ ใช้ มัน แปลจาก It ซึ่งทำหน้าที่ Impersonal Pronoun ถ้าจะเขียนด้วยรูปประโยคภาษาไทย ควรเป็น “ข้าพเจ้าคิดว่าสิ่งที่ผู้สร้างต้องการสื่อ นั้นเข้าใจยาก”

ประโยคที่ 5

“วรรณคดีเป็นรูปแบบของการประพันธ์ที่เป็นการนำเสนองานทางศิลปะ”

ประโยคนี้เยิ่นเย้อ เพราะแปลงรูปกริยา นำเสนอ เป็นนามว่า การนำเสนอ ฟุ่มเฟือย อาจแก้ไขเป็น “วรรณคดีคือรูปแบบการประพันธ์ที่นำเสนองานทางศิลปะ”

ประโยคที่ 6

“ทฤษฎีที่มีผู้รู้เขียนเอาไว้ข้าพเจ้าไม่เข้าใจว่าสามารถนำมาใช้กับทางปฏิบัติได้อย่างไร”

ประโยคนี้ใช้คำเกินมาโดยไม่จำเป็น คือ กับทาง หากตัดออกก็ไม่ทำให้ประโยคเสียความ อาจแก้ไขเป็น “ทฤษฎีที่มีผู้รู้เขียนเอาไว้ข้าพเจ้าไม่เข้าใจว่าสามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้อย่างไร”

2. การขาดหน่วยประโยค

ประโยคประกอบด้วยหน่วยประธานและหน่วยกริยา อาจมีหน่วยกรรมด้วยก็ได้ หากขาดหน่วยประโยคใดจะทำให้ประโยคไม่สมบูรณ์ บางประโยคอาจสื่อความหมายไม่ชัดเจน

การศึกษาประโยคความซ้อนในงานเขียนระดับทางการของนักศึกษาพบว่า มีข้อบกพร่องเรื่องการขาดหน่วยประโยค ดังนี้

ประโยคที่ 1

“ตัวละครที่สำคัญในเรื่อง คือ _____ ซึ่งลักษณะนิสัยอันแท้จริงของเขานั้นเป็นคนใจดีมีเหตุผล”

ประโยคข้างต้นขาดหน่วยกรรมของประโยค ทำให้ประโยคไม่สมบูรณ์ สื่อความหมายไม่ได้ เนื่องจากไม่ได้ระบุว่า “ตัวละครที่สำคัญในเรื่อง” คือใคร มีแต่ประโยคขยายคือ “ซึ่งลักษณะนิสัยอันแท้จริงของเขานั้นเป็นคนใจดีมีเหตุผล” การขาดหน่วยประโยคเช่นนี้น่าจะมาจากการเขียนตอบข้อสอบอย่างรีบร้อนหรือขาดการตรวจทานจนทำให้ประโยคไม่สมบูรณ์ อาจแก้ไขเป็น “ตัวละครที่สำคัญในเรื่องคือ ฮวง ซึ่งมีลักษณะนิสัยอันแท้จริงเป็นคนใจดีมีเหตุผล”

ประโยคที่ 2

“กวีชี้ให้เห็นจุดเริ่มต้นอย่างชัดเจนว่าที่เกิดขึ้นเพราะ ‘น้ำมือคน’ ”

ประโยคนี้ขาดหน่วยนามในประโยคขยาย ทำให้ประโยคไม่สมบูรณ์ สื่อความไม่ได้ว่ากำลังกล่าวถึง “จุดเริ่มต้น” ของอะไร และ “ที่เกิดขึ้น” ขยายอะไร แก้ไขเป็น “กวีชี้ให้เห็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์อย่างชัดเจนว่าเกิดขึ้นเพราะ ‘น้ำมือคน’ ”

ดังได้กล่าวข้างต้นแล้วว่า การใช้ภาษาเขียนให้สัมฤทธิ์ผล ต้องคำนึงถึงการเรียบเรียงประโยค การเลือกใช้คำในการสื่อความหมาย รวมทั้งโครงสร้างประโยคต้องถูกหลักไวยากรณ์ หากขาดหน่วยประโยคซึ่งเป็นส่วนประกอบของประโยคก็ทำให้ประโยคไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถสื่อความได้ว่าประโยคนั้นกล่าวถึงใคร หรืออะไร

ข้อบกพร่องด้านการใช้ประโยคขยาย

ประโยคขยายในประโยคความซ้อนมีความสำคัญ คือ ทำหน้าที่จำกัดความหมายหรือขยายความหน่วยประโยคของประโยคหลัก ประโยคขยายที่ไม่ช่วยให้บรรลุผลดังกล่าวก็จะเป็นปัญหาต่อการสื่อสาร

จากการศึกษาประโยคความซ้อนในงานเขียนระดับทางการของนักศึกษางานวิจัยนี้พบว่า มีข้อบกพร่องด้านการใช้ประโยคขยาย 2 ลักษณะ คือ

1. ใช้ประโยคขยายโดยไม่จำเป็น

“หลังจากเรียนวิชานี้แล้วข้าพเจ้าสามารถที่จะคิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ดีขึ้น”

ประโยคข้างต้นเป็นประโยคความรวมซับซ้อน ประโยคนี้ใช้คำเชื่อม ที่ โดยไม่จำเป็น ประโยคจึงเยิ่นเย้อ เมื่อตัด ที่จะ ออก กลายเป็นประโยคความรวมธรรมดา ดังนี้ “หลังจากเรียนวิชานี้แล้วข้าพเจ้าสามารถคิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ดีขึ้น”

2. ใช้ประโยคขยายที่ไม่เข้ากับประโยคหลัก

“กวีที่ใช้คำว่า “เหงาหงอย” เป็นกลวิธีในการประพันธ์ที่เรียกว่า บุคลาธิษฐาน”

ประโยคนี้นักพร่องคือใช้ประโยคขยายบอกความจำกัดค่านาม กวี แต่ผู้เขียนมุ่งจะพูดถึงกลวิธีไม่ใช่ตัวกวี การกล่าวว่า “กวี...เป็นกลวิธีในการประพันธ์...” จึงสื่อความหมายไม่ได้ ความบกพร่องนี้มีก่อนที่จะใช้ประโยคขยาย ประโยคนี้อาจแก้ไขเป็น “คำว่า “เหงาหงอย” ที่กวีใช้กับสิ่งที่ไม่มีชีวิตอยู่ในกลวิธีการประพันธ์ที่เรียกว่า บุคลาธิษฐาน”

ข้อบกพร่องด้านเนื้อความ

การศึกษาข้อบกพร่องด้านเนื้อความในประโยคความซ้อนในงานวิจัยนี้จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อความของประโยคหลักกับประโยคขยายว่าสื่อความหมายได้ชัดเจนสมบูรณ์หรือไม่

จากการศึกษาข้อบกพร่องด้านเนื้อความในประโยคความซ้อนพบว่า ประโยคความซ้อนสื่อความหมายไม่ชัดเจน อ่านแล้วไม่เข้าใจว่าผู้เขียนต้องการสื่ออะไร ดังนี้

ประโยคที่ 1

“หญ้าเทวดากับฝูงนกกระจอกเป็นการขยายสิ่งที่เกิดขึ้นของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับหญ้าเทวดาของฮวง

ประโยคนี้อาศัยกริยาวลี “ที่เกิดขึ้น” 2 ครั้ง ทำให้ประโยคเยิ่นเย้อโดยไม่จำเป็น ถ้าตัดออกก็ไม่ทำให้เสียความ ควรปรับประโยคให้มีโครงสร้างประโยคความซ้อนง่าย ๆ ดังนี้ “เรื่องหญ้าเทวดากับฝูงนกกระจอกเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับหญ้าเทวดาของฮวง”

ประโยคที่ 2

“กวีสื่อให้เห็นว่า ผลจากการทำลายป่าไม้ทำให้กาลเวลาถูกทำลาย คือ การทำให้เกิดฤดูกาลที่ผิดแปลกไปจากเดิม”

ประโยคนี้อธิบายความไม่ชัดเจนว่าต้องการสื่อความถึง “กาลเวลา” หรือ “ฤดูกาล” ควรเลือกใช้คำใดหนึ่ง เพื่อสื่อความได้ชัดเจน อาจแก้ไขเป็น “กวีสื่อให้เห็นว่าการทำลายป่าไม้ทำให้ฤดูกาลผิดไป”

ประโยคที่ 3

“หลังจากข้าพเจ้าได้เรียนนิเวศวิทยาแล้วข้าพเจ้าก็ได้ทราบว่า วรรณกรรมที่ข้าพเจ้าได้อ่านนั้นมีคุณค่ามากกว่าที่ข้าพเจ้าเคยได้รับ”

ประโยคนี้อธิบายความไม่ชัดเจนว่า “ที่ข้าพเจ้าเคยได้รับ” ขยายอะไร หรือเป็นนามวลีและถ้าจะพูดถึงคุณค่าของวรรณกรรมก็ไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะวรรณกรรมที่ผู้เขียนได้อ่าน อาจแก้ไขเป็น “หลังจากข้าพเจ้าได้เรียนนิเวศวิทยาแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้ทราบว่า วรรณกรรมมีคุณค่ามากกว่าที่เคยเรียนรู้มา”

ประโยคที่ 4

“กวีกล่าวถึงความสัมพันธ์ของป่าซึ่งมีคุณกับธรรมชาติเป็นทอด”

ประโยคนี้อธิบายความไม่ชัดเจนว่าความสัมพันธ์ของป่ากับอะไร และ ป่าซึ่งมีคุณกับธรรมชาติเป็นทอด หมายถึงอะไร ประโยคนี้อาจควรเรียบเรียงใหม่เพื่อสื่อความได้ชัดเจนขึ้น อาจแก้ไขเป็น “กวีกล่าวถึงความสัมพันธ์ของป่ากับธรรมชาติซึ่งมีคุณต่อกัน”

กล่าวได้ว่าข้อบกพร่องด้านเนื้อความในประโยคความซ้อนทำให้การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผล สื่อความไม่ชัดว่าผู้เขียนต้องการสื่อถึงเรื่องอะไร

เห็นได้ว่า ข้อบกพร่องของประโยคความซ้อนด้านการเรียบเรียงประโยค คือ ประโยคเยิ่นเย้อและผิดไวยากรณ์ ใช้คำฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น ทำให้การสื่อสารไร้ประสิทธิภาพ ส่วนการขาดหน่วยประโยค คือ ขาดหน่วยกรรม พบเป็นส่วนน้อย ส่วนข้อบกพร่องด้านการใช้ประโยคขยายเห็นได้จากการใช้ประโยคขยายที่ไม่เข้ากับความหมายในประโยค นอกจากนี้ ประโยคความซ้อนที่มีข้อบกพร่องด้านเนื้อความ ส่งผลให้ประโยคสื่อความไม่ชัดเจน

การศึกษาข้อบกพร่องของประโยคความซ้อนในงานเขียนของนักศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการเรียบเรียงความคิดมีความสำคัญมากในการเขียนประโยค ประโยคจะสมบูรณ์ ต้องเลือกใช้คำที่สื่อความหมายชัดเจน ซึ่งจะทำให้ประโยคกระชับไม่เยิ่นเย้อ และเลือกใช้คำเชื่อมที่เหมาะสม ถูกไวยากรณ์ ก็จะส่งผลให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ